

Psykologforeningen ønsker å spille på lag

Hanne Indregard Lind
Norsk Psykologforening
hanne@psykologforeningen.no

Chris Margaret Aanonsen
Norsk Psykologforening
chris@psykologforeningen.no

Hanne Indregard Lind er president i Psykologforeningen. Chris Margaret Aanonsen er visepresident for fag og profesjonspolitikk.

Psykologforeningen vil samarbeide med myndighetene om spesialistutdanningen, men etterlyser utredning og tydeliggjøring av hvordan en offentlig spesialistgodkjenning vil se ut.

Hanne Indregard Lind & Chris Margaret Aanonsen

Foto: #Felicia Rolf / Psykologforeningen

Vi ønsker interessen fra myndighetene for psykologers spesialistutdanning velkommen og ønsker videre dialog rundt den. Vi deler Helsedirektoratets mål om tydelig kompetanse, god kvalitet og tilgjengelige utdanningsløp.

Nils Martin Jondalen (2026) ønsker offentlig spesialistutdanning velkommen. Han begrunner sitt standpunkt med demokratiske prinsipper, ved at myndighetene representerer befolkningen. I tillegg mener han det vil medføre sterkere krav til arbeidsgivere om å tilrettelegge for spesialisering

av sine psykologer og økt kunnskap hos arbeidsgivere og samfunnet om hva sluttkompetanse til en psykologspesialist vil bestå av ved forskriftsfesting.

Helsedirektoratet har i egen rapport (2025) foreslått en offentlig godkjenning og offentlig spesialistutdanning for psykologer, og beslutningen ligger nå hos Helse- og omsorgsdepartementet. Rapporten beskriver flere viktige forbedringsområder, blant annet behov for bedre dialog mellom myndighetene, tjenestene og foreningen om spesialistutdanningen. Vi ønsker å bidra til å sikre bedre flyt av praksis og veiledning for psykologer i spesialisering. Vi er også enig i behovet for å ivareta rekrutteringen til både spesialisthelsetjenesten, kommunen og øvrige tjenester, inkludert tilgang til spesialister med vedtakskompetanse, som rapporten påpeker. Psykologforeningen ønsker en utdanning som gir solide spesialister med bred og nyttig erfaring, og sikre riktig balanse mellom faglig kvalitet og krav til innhold og praksis.

Hvem kan vurdere befolkningens behov?

Jondalen spør i sitt innlegg om det er folkevalgte eller fagforeninger som er nærmest til å vurdere hva samfunnet og befolkningen har behov for.

Han argumenterer for at myndigheter bør være de som definerer samfunnets behov, ikke en medlemsorganisasjon. Myndighetene definerer samfunnets behov, men vi mener psykologene har viktig kunnskap til vurderingen av dette spørsmålet. I tillegg bør arbeidsgivere med sitt sørge for ansvar ha innflytelse på hvilken kompetanse det offentlige tilbyr befolkningen.

Psykologforeningen er en profesjonsforening for et sterkt fagmiljø. Samfunnsansvaret er nedfelt i formålsparagrafen vår. Vi arbeider for «å forbedre menneskers livsvilkår og livskvalitet gjennom utvikling og formidling av psykologisk kunnskap, og gjennom praktisk anvendelse av psykologisk fagkunnskap», samt for «å fremme anvendelse av psykologisk fagkunnskap, slik at befolkningen får den bistand de har behov for og krav på». I tillegg til foreningens formålsparagraf er trepartssamarbeidet i Norge et levende og vellykket eksempel på at myndigheter, arbeidsgivere og arbeidstakere i mange tiår har vært i stand til å forene ulike interesser på en ansvarlig måte til det beste for samfunnet. Svaret vårt på Jondalens spørsmål er «Både myndigheter og Psykologforeningen».

Psykologforeningen er opptatt av brukerne av psykologtjenester, av fagets utvikling og anvendelse i tjenestene og samfunnet. Her har myndighetene og Psykologforeningen felles interesser. Derfor ønsker vi et fellesforum bestående av myndigheter, tjenestene og oss som profesjonsforening. Et slikt forum kunne bidra til at rammer for spesialitetene jevnlig påvirkes av flere aktører. Vi ønsker også å påpeke at Psykologforeningen tidligere har jobbet for offentlig spesialistgodkjenning. Da Helsedirektoratet i 2012 kun anbefalte offentlig godkjenning av to psykologspesialiteter (voksenpsykologi og barne- og ungdomspsykologi) (Hageberg & Helmikstøl, 2012), endret vi imidlertid standpunkt. Helsedepartementet endte med å avvise direktoratets anbefaling om offentlig godkjenning oktober 2013, og viste blant annet til at spesialistutdanningen er godt ivaretatt av profesjonsforeningen.

Den krevende praksisen

Jondalen viser til at en forskriftsfesting vil stille større krav til arbeidsgivere om å tilrettelegge for spesialisering. Bjørndalen og Bugge-Døvle (2026) beskriver utfordringer knyttet til gjennomføring av utdanningsløp, som man ser i en del sykehus i dag. Vi er enig i at det er behov for bedre ordninger her for å fullføre praksiskravene. Vi er kjent med gode eksempler fra enkelte avdelinger og helseforetak

med utdanningsansvarlige psykologspesialister og rotasjonsstillinger. Vi mener man bør lære av disse, og at økt utdanningssamarbeid mellom myndigheter, profesjonsforening og arbeidsgivere vil være fruktbart.

Psykologforeningen mener at den fremtidige spesialistutdanningen må bygges på et solid kunnskapsgrunnlag. Rapporten fra Helsedirektoratet sier: «Det er vesentlig usikkerhet om en myndighets- og offentlig tjenestestyrt modell vil bedre spesialistenes kompetanse, og hvorvidt det medfører riktigere ressursbruk sammenlignet med i dag.» Rapporten påpeker også behov for nærmere utredning av flere forhold, blant annet hvilke spesialiteter som bør inngå i offentlig spesialistutdanning, hva innholdet bør være, og overgangsordninger. Det er også behov for å utrede hvilken administrativ modell som gir mest mulig effektiv gjennomføring, slik at ressurser brukes på utdanning og pasientarbeid, og at det ikke blir en unødig økning i byråkrati. Vi bidrar gjerne i denne videre utredningen.

Svekkelse av tilbudene til de svakeste

Jondalen skriver at Helsedirektoratets rapport ikke tar stilling til antall fremtidige spesialiteter. Samtidig påpekes det i rapporten flere ganger at en reduksjon i antall spesialiteter vil kunne være kostnadsbesparende, og videre at det er behov for nærmere utredning av hvilke spesialiteter som bør inngå i en offentlig utdanning og godkjenning. Spesialitetene som omtales mest i rapporten, er spesialitetene for voksenpsykologi, barne- og ungdomspsykologi og samfunns- og allmennpsykologi. Derfor er vi bekymret for en mulig avvikling av relativt store spesialiteter, som nevropsykologi og rus- og avhengighetspsykologi. Dette vil ramme tilbudet til pasientene i spesialisthelsetjenesten. For tjenestene utenfor helseforetakene blir ikke situasjonen bedre hvis ikke Nav, familievern og barnevern får nye spesialister innen familie- og arbeidspsykologi.

Rapporten redegjør ikke for hvilken status de mer enn 5000 psykologspesialistene får etter et eventuelt vedtak om offentlig godkjenning, hverken samlet eller for hver spesialitet. Det mangler både en beskrivelse av overgangsordninger og en fremdriftsplan. Denne usikkerheten utgjør en ulempe for de tjenestene som benytter psykologspesialister, og er en kilde til bekymring for dagens spesialister.

Psykologforeningen ønsker interessen for spesialistutdanningen fra myndighetene velkommen, og ønsker økt dialog og et felles forum for myndighetene, tjenestene og Psykologforeningen. Vi deltar også gjerne i en eventuell videre utredning av forholdene som ennå ikke er avklart, og vil uavhengig av dette arbeidet gjøre det vi kan for å følge opp utfordringer knyttet til gjennomføring av praksis og bidra til andre målrettede forbedringer innen dagens ordning. Vi vil samarbeide om spesialistutdanningen for å møte samfunnets behov, for gode løsninger for fremtiden, for fagfolkene og for trygge tjenester, riktig kompetanse på riktig sted og bærekraftige fagmiljøer over tid.

Referanser

- Bjørndal, K. & Bugge#Døvre, M. (2026, 13. februar). Spesialistutdanning blir en flaskehals. *Dagens Medisin*. <https://www.dagensmedisin.no/oslo-universitetssykehus-ous-psykolog-utdanning/spesialistutdanning-blir-en-flaskehals/731922>
- Hageberg, A. O. L. & Helmikstøl, Ø. (2012). Vil bare godkjenne to spesialiteter. *Tidsskrift for Norsk psykologforening*, 49(4), 411–413. www.psykologtidsskriftet.no/artikkel/2012as04ae-Vil-bare-godkjenne-to-spesialiteter
- Helsedirektoratet (2025). *Spesialistutdanning i psykologi: utredning av grunnlaget for å etablere en offentlig spesialistutdanning og spesialistgodkjenning for psykologspesialister*. Helsedirektoratet.

Jondalen, N. M. (2026). Spesialistgodkjenningen bør være en offentlig oppgave. *Tidsskrift for Norsk psykologforening*. www.psykologtidsskriftet.no/artikkel/2026as02ae-Spesialistgodkjenningen-bor-vare-en-offentlig-oppgave

